IE DIN COLECȚIA ASOCIAȚIEI "SEMNE CUSUTE", REALIZATĂ DUPĂ PLANȘA ELISEI BRĂTIANU

MUNTENIA

Olt

Elena Alistar

(1873-1955)

Oricine şi oricât va scrie despre mişcarea feministă din Basarabia nu va putea ocoli acest nume. Elena Alistar este cea care întemeiază Liga Culturală a Femeilor din Basarabia, din partea căreia este aleasă, mai apoi, şi devine prima femeie deputat în Sfatul Ţării, având un rol covârşitor în Unirea Basarabiei cu România.

Fiică şi soţie de preot, născută în 1873 în judeţul Ismail, Elena Alistar s-a remarcat într-o epocă în care femeile îşi croiau cu greu drum în politică. A învăţat la Şcoala Eparhială din Chişinău, a fost învăţătoare în câteva sate din Sudul Moldovei, apoi a plecat la Iaşi să studieze medicina. Atmosfera ieşeană a fost prielnică pentru firea ei hotărâtă, dârză. Ambianţa lingvistică, forfota studenţească, curentele politice şi dorinţa de a căpăta studii cât mai temeinice amplifică grija pentru cei rămaşi acasă. În 1912, când a scris câteva articole cu ocazia centenarului anexării Basarabiei la Rusia, s-a regăsit pentru prima oară pe listele negre ale jandarmeriei ţariste. Doi ani mai târziu a fost arestată în Chişinău pentru agitaţie proromânească, însă din lipsă de probe, după 45 de zile de închisoare, este eliberată.

În anul de pomină 1918 Elena Alistar a fost prezentă nu numai la întrunirile Sfatului Ţării, ci şi în paginile ziarelor locale. Într-una din adresările sale către basarabeni, apare articolul „Acum, ori niciodată!...". Este o spovedanie sinceră a autorului, o încercare de a rezolva veşnica problemă a basarabeanului – a rămâne în imperiu, a trăi de capul lui, a se uni cu România... Generaţia de la 1918 a înfăptuit chinuitor de greu alegerea, dar a făcut-o cu mult curaj şi jertfire de sine, iar în acest context glasul Elenei Alistar a fost ferm şi a avut o pondere deosebită.

Discursul ei în faţa Ligii femeilor basarabene rămâne o adevărată lecţie şi astăzi: „Trebuie ca orice fiinţă omenească să-şi aducă obolul ei de muncă, inimă, de suflet, de fiinţa lui şi chiar viaţă, pentru ca să contribuie cât de puţin la realizarea aspiraţiilor neamului lui...".

După unire Elena Alistar a fost numită director la Şcoala Eparhială de Fete din Chişinău, pe care o transformă într-o şcoală de elită şi pe care o conduce până în 1939. În fotografia pe care mi-a oferit-o cu generozitate istoricul Iurie Colesnic, o vedem înconjurată de elevele sale, toate purtând cu demnitate costumul popular românesc. Urmează şi reversul medaliei: evacuare, război, frica de a nu fi extrădată Uniunii Sovietice, desconsiderarea noilor autorităţi şi, ceea ce era cel mai dureros, ruinarea idealului – Basarabia din nou era sub oblăduire străină. Acea care dintr-o pornire patriotică a scris şi versuri, gândind că şi pe această cale se apropie izbânda, a avut parte de un sfârşit trist. În 1955 a murit în România, iar la căpătâiul ei au stat doar trei rude: sora, soţul şi doamna Isanos. Femeia care merita funeralii naţionale a dispărut din această lume ca un anonim. Când soarta basarabenilor refugiaţi s-a mai ameliorat, rudele au reuşit să o reînhumeze la cimitirul Bellu.

Cărți poștale

CĂRȚI POȘTALE DIN SERIA ALEXANDRU BELLU, FOTOGRAFIATE ÎNTRE 1875-1907

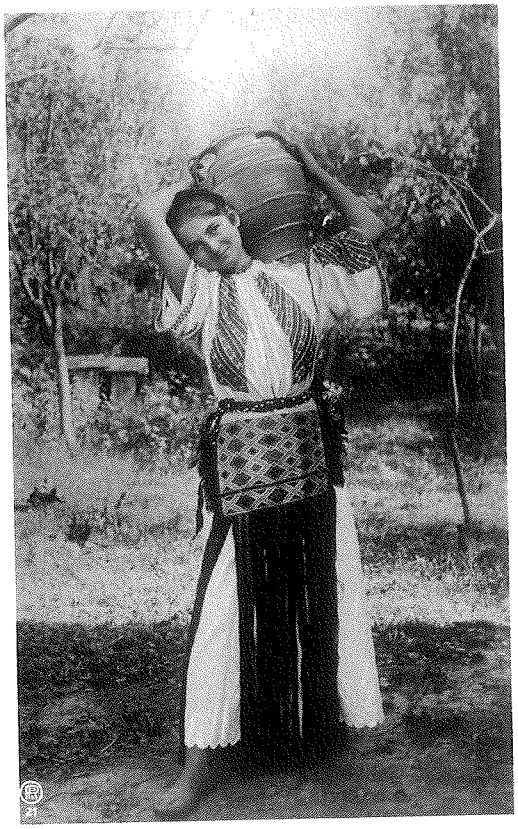

În anii interbelici ia ajunge la apogeul său de realizare artistică. Cele mai bogate modele, lucrate cu migală şi iscusinţă de invidiat în zilele noastre, s-au creat anume în acea perioadă. Ia devine haină de sărbătoare, iar femeile se întrec în a o face tot mai deosebită şi mai greu de reprodus. Datorită susţinerii pe care o au din partea Casei regale, se dezvoltă zeci de asociaţii de femei care încep să coase la comandă.

În perioada interbelică s-a editat de asemenea o splendidă serie de fotografii realizate de **Alexandru Bellu** între 1875 şi 1907, în care au pozat femei de la ţară purtând cu nonşalanţă costumul popular. Din fericire, am reuşit să colecţionez din această serie peste 30 de cărţi poştale editate în România şi Franţa. Trebuie să recunosc că e o splendoare să le admiri pentru calitatea imaginii şi pentru frumuseţea aparte a chipurilor de tinere romance.

ALEXANDRU BELLU A IMORTALIZAT CELEBRELE CĂRI CU BOI,
CĂRȚI DE ȚĂRANI ȘI CHIPURI DE FEMEI
ÎNTR-O ATMOSFERĂ IDILICĂ, MEREU ÎN COMUNIUNE CU NATURA.

Baronul Alexandru Bellu, descendent al familiei care a donat terenul pentru cimitirul Bellu din Bucureşti, a fost un pionier al artei fotografice româneşti. După cursuri de drept la Paris şi în Elveţia, a devenit avocat, a cumpărat proprietăţi în Europa, şi cu toate că ar fi putut avea o carieră fără griji, Alexandru Bellu ia o decizie surprinzătoare. Se retrage la conacul familiei de la Urlaţi, alături de soţia sa şi de cei şapte copii, pentru a se dedica unei mari pasiuni, fotografia. În timpul studiilor de la Paris îi cunoscuse pe pictorul impresionist englez Alfred Sisley şi pe Claude Monet, întâlniri care îi deschid şi gustul pentru artă. Fiind extrem de bogat, Alexandru Bellu a colecţionat tablouri şi mobilier, timbre, obiecte de cult şi costume tradiţionale, cărţi şi monede, care astăzi fac parte din colecţiile Muzeului Judeţean de Istorie şi Arheologie Prahova. La conacul său din Urlaţi deseori erau oaspeţi de onoare Regina Maria şi Principesa Ileana, dar şi George Enescu sau Theodor Aman.

La Paris face cunoştinţă şi cu marele pictor Nicolae Grigorescu, care avea să-i influenţeze întreaga sa creaţie fotografică. Alexandru Bellu a imortalizat celebrele care cu boi, case de ţărani şi chipuri de femei într-o atmosferă idilică, mereu în comuniune cu natura. Ţărăncile sale sunt tinere, frumoase, senine, cu capul descoperit şi mereu desculţe, fie la râu sau în ogradă, torcând lâna, alăptând copii sau luând apă de la izvor, aproape toate având un decolteu generos al iei, sfidând parcă pudoarea şi modestia reprezentată până la acea vreme în operele de artă româneşti. Tinereţea sănătoasă a fetelor nu este tulburată de nici un flăcău viril, ci îşi găseşte uneori un armonios contrapunct în prezenţa unui moşneag venerabil, cu părul alb, cântând din fluier sau ţinându-i tovărăşie în carul cu boi la trecerea unui vad.

Bani

Una dintre cele mai frumoase manifestări ale admirației și ale respectului pe care o țară le poartă pentru oamenii săi de valoare, este să-i promoveze prin bancnote. În acest context, peste tot în lume bancnotele sunt purtătoare de portrete ale personalităților marcante din istoria țării respective. În România anilor 1940, alături de regii timpului, pe banii emiși sunt reprezentate femei torcând, cu sapa în spate, culegând fructe sau alăptând copiii, îmbrăcate elegant în haine populare de o delicatețe rară. Se pare că mai marii timpului au ales această metaforă pentru a vorbi prin intermediul banilor despre viitorul țării, educație, tradiție și frumusețea identitară fără pereche.

A fost pentru mine o revelație să descopăr în colecțiile de bani ale soțului meu, Sergiu, pictura marelui **Nicolae Grigorescu** pe bancnotele de 1000 de lei, emise în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Se știe că autoritățile au folosit postum creația marelui pictor, cu destul de mare reticență din partea urmașilor săi, care considerau că astfel i se devalorizează opera artistului.

Iar una din cele mai deosebite bancnote românești din toate timpurile mi se pare cea cu valoare de 2000 lei, desenată de gravorul francez Clement Serveau, care a ilustrat costumele populare cu o abilitate infailibilă de cunoscător. Cred că este o adevărată declarație de iubire pentru România.

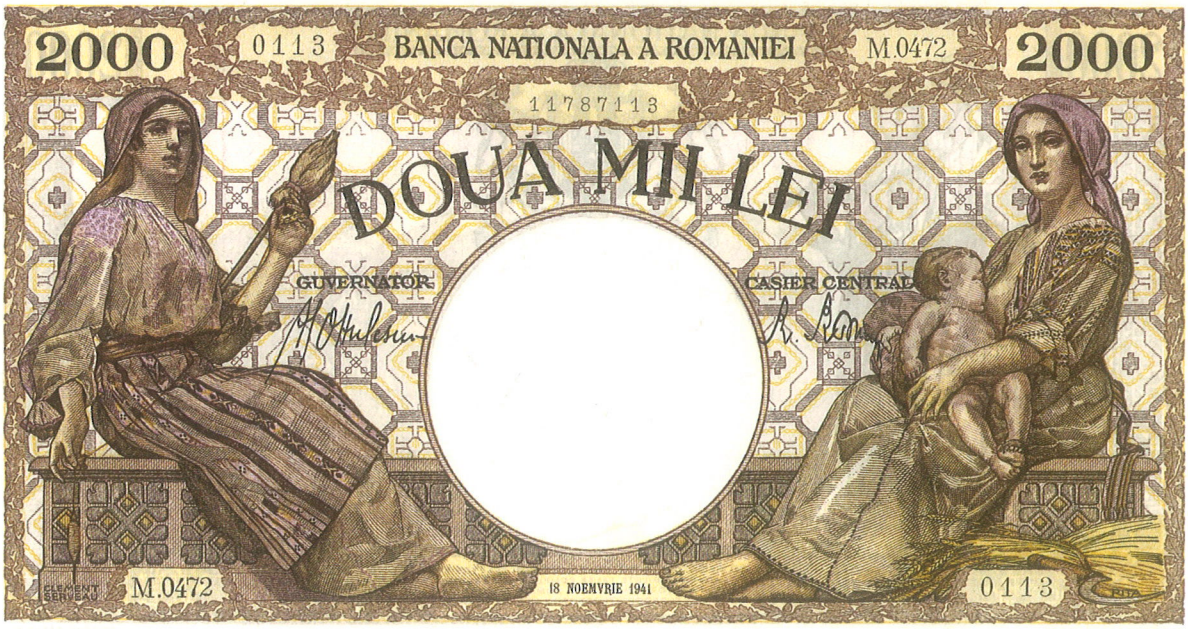

BANCNOTE ORIGINALE ROMÂNEȘTI CARE AU FOST ÎN CIRCULAȚIE ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

Maria Tănase

(1913-1963)

Greu de imaginat cum ar fi sunat azi folclorul nostru dacă nu era Maria Tănase. Pasărea Măiastră a muzicii româneşti, aşa cum a numit-o Nicolae Iorga, a avut o viaţă tumultuoasă şi plină de patimă. A iubit şi trăit din plin fiecare clipă, iar biografia ei este un lung şir de urcuşuri şi coborâşuri dramatice.

Maria Tănase s-a născut la Bucureşti în familia florarului oltean Ion Coandă Tănase şi a Anei Munteanu, originară din Sibiu. Tatăl său era un om talentat care cânta la caval şi căruia îi plăcea să meargă la spectacole de muzică populară sau operetă, dăruind cu plăcere interpretelor flori culese din propria sa grădină. Maria a crescut printre flori şi cântece, urcând pe scenă foarte devreme, fiind încă la Şcoala Primară. A urmat apoi doar trei clase la Şcoala de fete, fiind nevoită să muncească alături de familie pentru a se întreţine.

Era o rebelă care nu şi-a pus niciodată frâu dorinţelor. La 15 ani se înscrie la concursul Miss România, însă nu trece mai departe din cauza probei costumului de baie. Un an mai târziu se îndrăgosteşte de un medic cu care a rămas însărcinată, iar pentru că era prea tânără ca să păstreze copilul, îşi întrerupe sarcina. Această intervenţie a marcat-o pentru întreaga viaţă, răpindu-i pentru totdeauna fericirea de a putea avea copii.

După mai multe încercări de a se angaja, ajunge la teatrul lui Constantin Tănase, unde a fost distribuită într-un spectacol de revistă şi unde o descoperă folcloristul Harry Brauner. Acesta avea să fie primul om care i-a anticipat talentul şi a ajutat-o să se lanseze. La doar 25 de ani, Maria Tănase era deja o recunoscută artistă solicitată în localurile de lux din Bucureşti, dar şi una din cele mai frecvente şi îndrăgite apariţii la radio.

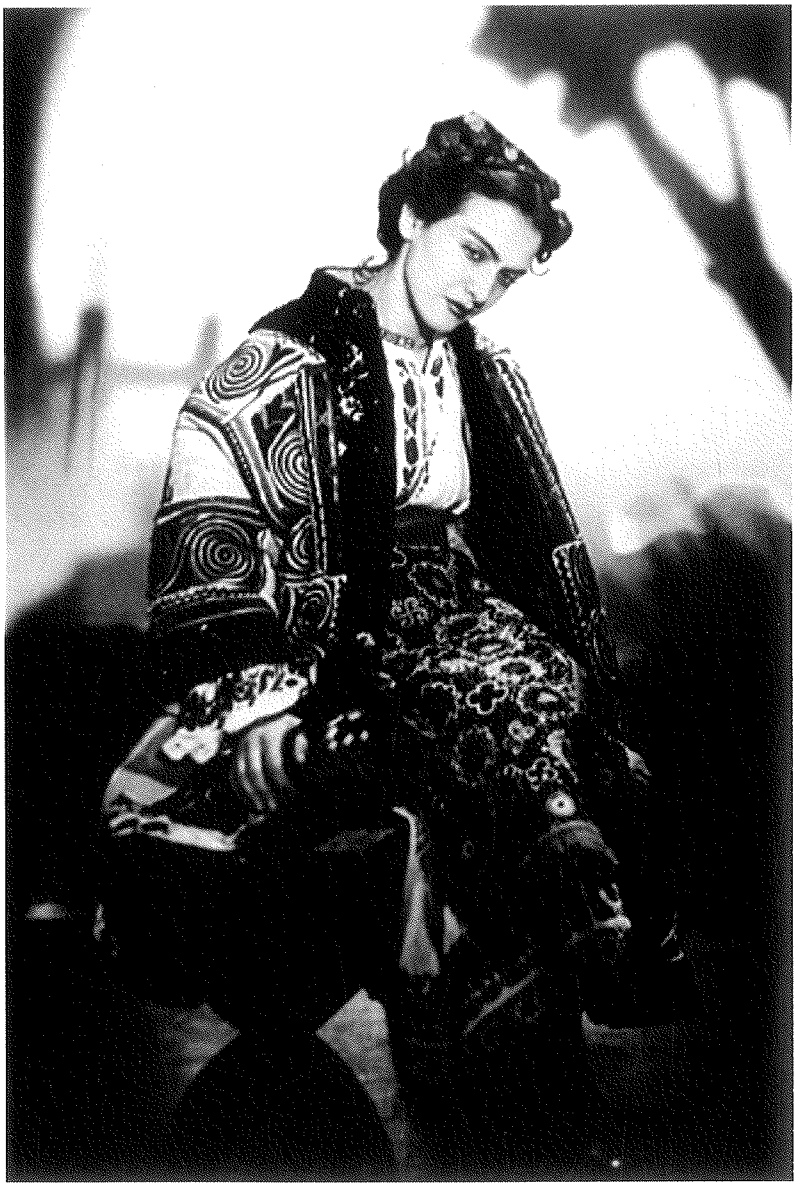

MARIA TĂRĂCE LA NEW-YORK, 1939. FOTOGRAF NECUNOSCUT